

DOSSIER DRUGS

INLEIDING

- 1. CANNABIS, DE MYTHE VAN DE ONSCHULD**
- 2. DE STEPPINGSTONE-THEORIE**
- 3. HEROÏNE**
- 4. VAN GEDOOGBELEID TOT GRATIS HEROÏNE**
- 5. METHADON EN DE PERVERSE LOGICA**
- 6. DE VLAAMSE REGERING: PAPPEN EN NATHOUDEN**
- 7. HULPVERLENING DEUGT NIET**
- 8. DE HARDE AANPAK**
- 9. VLAAMS BELANG: STANDPUNTEN EN VOORSTELLEN**
- 10. BESLUIT: ZACHTHEELENMEESTERS...**

INLEIDING

Een baby die door een drugverslaafde vader wordt doodgeslagen. Een kind dat door heroïneverslaafde ouders op zoek naar drugs, in bewaring wordt gegeven aan een dakloze bedelaar. De toename van drugstoerisme en overlast. Opperolde cannabisplantages. Het voornemen van de stad Luik om gratis heroïne te verstrekken aan zware drugverslaafden. XTC slikken is als Russische roulette. Niet genoeg bedden voor drugverslaafde jongeren. Het zijn maar enkele koppen uit de kranten van de afgelopen maanden. Het mag duidelijk zijn dat de drugsproblematiek, zeker sinds de invoering van het paarse gedoogbeleid, vaak opduikt in het nieuws.

In dit dossier zetten we nog eens een aantal feiten op een rijtje. We rekenen we af met de soms hardnekkige mythes en leugens die het debat verzieken. En met de argumenten van de pro-legalisatielobby.

1. CANNABIS, DE MYTHE VAN DE ONSCHULD

Er hangt nog altijd een zoete walm van romantiek rond cannabisgebruik. Een misleidend beeld dat de voorbije jaren nog kracht werd bijgezet door een minister die publiek toegaf wel eens aan een 'joint' te trekken (Bert Anciaux) en een politicus die in volle drugdebat verklaarde dat hij als voorstander van een gedoogbeleid symbolisch een cannabissigaret zou opsteken in het parlement (Vincent Van Quickenborne).

De aandacht die in de media wordt besteed aan het gebruik van cannabis in de geneeskunde, bijvoorbeeld bij pijnbestrijding, versterkt bij heel wat jongeren nog de indruk dat cannabis een onschuldig of zelfs gezond snoepje zou zijn. Niets is minder waar.

De joint van nu is nauwelijks nog te vergelijken met die uit de wilde 'flower power'-tijd van de jaren '60. Door de verbetering van het teeltproces is cannabis - de befaamde 'nederwiet' bijvoorbeeld - vandaag veel sterker als vroeger. Volgens heel wat experts hoort cannabis dan ook niet langer thuis in het rijtje van de zogeheten 'softdrugs', maar is het intussen een onvervalste 'harddrug' geworden...

Verslavend

De voorstanders van het gedoogbeleid hebben lange tijd volgehouden dat cannabis niet verslavend zou zijn. Maar die bewering werd intussen door wetenschappelijke studies en medische onderzoeken onderuit gehaald.

Heather Ashton, hoogleraar Neurowetenschappen aan de Universiteit van Newcastle formuleert het als volgt: "Joints met een hoog THC-gehalte (THC is het bestanddeel dat zorgt voor de roes) veroorzaken een steeds grotere tolerantie. De gebruiker heeft daardoor steeds meer cannabis nodig om de roes te krijgen waaraan hij gewend is. Cannabis in deze nieuwe, sterke vorm is niet het onschadelijke product waarvoor voorstanders het houden. Het is misschien geen harddrug, maar "soft" is dit nieuwe spul beslist niet. We zien nu dat er verslaving optreedt bij mensen die het regelmatig gebruiken."

Ook dr. Thomas Crowley van de Universiteit van Colorado komt in een recente studie – gepubliceerd in het Journal for Drugs and Alcohol Dependence – tot de conclusie dat marihuana gevaarlijk en verslavend is. Zijn cijfers zijn alarmerend. 97 % van de proefpersonen gaf toe dat ze marihuana bleven gebruiken, ook nadat ze zelf hadden vastgesteld dat hun gewoonte tot een probleem was uitgegroeid. 85 % gaf toe dat marihuana invloed had op hun rijgedrag, hun studies, hun werk en hun gezinsleven. 77 % erkende dat ze "veel tijd" besteedden aan het bemachtigen en gebruiken van de drug, en aan het verwerken van de effecten. Meer dan 60 % van de vrouwelijke proefpersonen en meer dan 80 % van de mannelijke proefpersonen was klinisch afhankelijk van marihuana. In Nederland melden zich jaarlijks zo'n 2500 mensen die van zichzelf vinden dat ze verslaafd zijn aan cannabisproducten.

Gevaarlijk

Dat cannabis een onschuldig, ongevaarlijk product zou zijn, is een misvatting.

Zo is het actieve bestanddeel THC veel meer kankerverwekkend dan nicotine. Eén joint bevat minstens vijfmaal zoveel schadelijke stoffen als een gewone sigaret. Regelmatig gebruik van cannabis leidt tot concentratiestoornissen, tot slaperigheid, tot depressies, tot schade aan het zenuwstelsel, tot vermindering van de potentie bij mannen. Langdurig cannabisgebruik zou volgens specialisten ook kunnen leiden tot schizofrenie of psychoses.

Dat is ook de ervaring van Jozefina Smits. Zij heeft met eigen ogen de gevolgen van zogenaamde softdrugs gezien. Voor haar zoon aan een overdosis heroïne stierf, rookte hij joints. In een interview vertelde de vrouw als ervaringsdeskundige over cannabisverslaafden in psychiatrische instellingen: “Ze hebben angstaanvallen, achtervolgingswaan of schizofrenie. Die zien dingen die er niet zijn. Mijn zoon was soms doodsbang ‘omdat er een vies mannetje in de kamer zat’, maar er was niemand. En dat was van die jointjes. Dat tast de hersenen aan”.

Het verhaal wordt in medische kringen bevestigd. De Artsenkrant publiceerde in 2001 al een niet mis te verstane waarschuwing: “Het meest bekend is het psychotroop effect bij marihuana: ingebeelde ervaringen, euforie, dysforie en concentratiestoornissen. Langdurig gebruik van cannabis kan leiden tot het optreden van neuropsychologische schade, zoals schizofrenie en psychotische toestanden”.

Cannabis is “gevaarlijker dan LSD en XTC” luidt het in een recent medisch rapport in Groot-Brittannië. Het aantal minderjarigen met ernstige problemen ten gevolge van het gebruik van cannabis is bijna verdubbeld: van 5000 jongeren in 2005 naar 9.600 een jaar later. Ook 13.000 volwassenen zijn in behandeling. Het land telt zo’n 250.000 schizofreniepatiënten. Professor Robin Murray schat dat zo’n 10 % daarvan niet aan de ziekte zou lijden, als ze géén cannabis hadden gerookt...

Onlangs werd ons land opgeschrikt door de brutale moord op een tiener in Oostende. Die werd door een leeftijdsgenoot met een mes doodgestoken. Volgens getuigen zou de dader onder invloed van cannabis gehandeld hebben. Dat moet het gerechtelijk onderzoek nog uitwijzen en dus gaan we ons niet laten verleiden tot voorbarige conclusies. Het zou dwaas zijn om te beweren dat cannabisgebruik tot moord leidt. Maar dat cannabisgebruik wel vaker dodelijke slachtoffers maakt, staat wel vast. Het is bekend dat bij de slachtoffers van weekendongevallen nogal wat jongeren zitten die cannabis, xtc of alcohol hebben gebruikt. Of een beetje (teveel) van alles. Een dodelijke cocktail, zeker in het verkeer.

2. DE STEPPINGSTONE-THEORIE

Begin dit jaar veroordeelde strafrechter Freddy Troch enkele canabistelers uit het Waasland tot vrij strenge straffen. De bekende rechter haalde in zijn vonnis ook zwaar uit naar het gedoogbeleid van de regering-Verhofstadt.

“Het gedoogbeleid maakt dat cannabis beschouwd wordt als weinig schadelijk. Geheel ten onrechte. De meesten die zwaar verslaafd zijn aan heroïne en cocaïne die hier voor mijn rechtbank verschijnen, zijn begonnen met het roken van joints”. Een pijnlijke waarheid waarmee de voorstanders van het gedoogbeleid of de legalisatie van druggebruik liever niet geconfronteerd worden. En dus reageerden ze meteen met een scherpe aanval op de uitspraak van rechter Troch. De rechter zou zich laten leiden hebben door de zogenaamde ‘stepping-stone-theorie’, een theorie die – zo klonk het – door wetenschappelijke onderzoeken weerlegd zou zijn.

De gebruikers en voorstanders van cannabis betogen dat cannabis niet altijd en niet noodzakelijk tot het gebruik van heroïne of cocaïne leidt. Inderdaad, dat zal wel zo zijn. En dat heeft de rechter ook niet gezegd, al wil men dat nu zo laten uitschijnen. Wat Freddy Troch zei, is dat de gebruikers van harddrugs altijd of bijna altijd zijn begonnen met een ‘onschuldige’ cannabissigaret. En dat is een nuchtere vaststelling, een feit waar geen speld tussen te krijgen valt. De pro-cannabislobby hoort het natuurlijk niet graag; maar voor een grote groep gebruikers is cannabis inderdaad een opstapje naar straffer spul. Volgens voorzichtige schattingen van de Antwerpse politie stapt tussen 5 % en 20 % van de softdruggebruikers later over op harddrugs.”

Het vaak aangevoerde argument dat een gedoogbeleid voor cannabis ervoor zou zorgen dat jongeren niet naar harddrugs grijpen, snijdt geen hout. En het wordt tegengesproken door veldwerkers en cijfers. Freddy Koopmans, medewerker van het verslavingscentrum De Hoop in Dordrecht, zegt het zo: “Eerst bagatelliseerden we het cannabisgebruik. We lieten onze kinderen geloven dat het prima was om te roken. Daarna was het nog maar een kleine stap voor hen om te besluiten dat het ook o.k. is om psychedelische middelen als xtc te gebruiken. Die mentaliteit is de oorzaak van de explosieve toename van het gebruik van chemische drugs in de afgelopen drie jaar, en dit vormt net zo’n gevaar voor Nederland als voor de rest van Europa.” Vóór de invoering van het Nederlandse gedoogbeleid voor softdrugs in 1976 waren er in Nederland minder dan 100 heroïneverslaafden. Intussen zijn dat er 25.000...

3. HEROÏNE

De bekende Britse arts, psychiater en auteur Theodore Dalrymple schreef onlangs het boek "Drugs, de mythes en de leugens" (uitgeverij Nieuw Amsterdam). In het boek laat hij geen spaander heel van het huidige drugbeleid. Een beleid dat is ingegeven door halve waarheden en hele leugens. Zo rekent Dalrymple genadeloos af met het romantische beeld dat drugs geestverruimend zijn, met de bloedstollende verhalen over hoe moeilijk afkicken wel is, en hoe een pijnlijke kwelling voor de verslaafde druggebruiker. Volgens Dalrymple gaat ontwenning in werkelijkheid gepaard met "symptomen die (en dan nog met heel veel goede wil) te vergelijken zijn met die van een griepje"...

Je wordt niet vanzelf verslaafd

Dalrymple haalt de bewering onderuit dat drugsverslaving iets is wat je zomaar overkomt. "Je wordt niet op een morgen wakker en besluit dan om drugsverslaafde te worden. Je moet tenminste drie maanden lang twee keer per dag spuiten om sowieso enigszins verslaafd te worden." En, zo gaat de arts verder: er is evenveel moeite voor nodig om een verslaving te onderhouden, en dan vooral een verslaving aan opiaten, als om die verslaving op te doen." Verslaving is dus het resultaat van een eigen keuze. Een feit dat door de "verslavingsbureaucratie" wel eens wordt vergeten.

Verslaving is géén ziekte

"In de gangbare, algemeen aanvaarde opvatting wordt de verslaving aan opiaten gezien als een ziekte", merkt Dalrymple op. "De implicatie is dan dat er een betrouwbare medische oplossing voor bestaat." Maar, gaat de auteur verder: "Een verslaving behandelen alsof het simpelweg een medische kwaal is, die op medische wijze kan worden genezen, is absurd. En toch ligt dat besloten in het begrip 'hulp': dat er een methode is die kan worden toegepast om de patiënt te 'genezen', ook al gaat er met die genezing een hoop gepraat gemoed."

Dalrymple gelooft niet in de huidige aanpak en stelt voor om alle drugsklinieken meteen te sluiten. Want: "Het hele zorgapparaat – artsen, verplegers, psychologen, maatschappelijk werkers en consultants – dient er niet toe om het lijden te verlichten, maar om het te creëren en te vergroten." Een gedurfde stelling, maar daar komen we later nog op terug.

4. VAN GEDOOGBELEID TOT GRATIS HEROÏNE

Na het aantreden van de paars-groene regering (juni 1999) werd al snel duidelijk dat er op politiek en vooral ethisch vlak een nieuwe wind zou waaien door het land. De VLD had onder Verhofstadt, De Gucht en Dewael al lang de bocht naar links gemaakt en zou in de jaren die volgden een resem 'progressieve' en modieuze grillen door het parlement jagen. Onder enthousiast applaus van de media. Het gedoogbeleid voor (soft)drugs werd één van de (omstreden) paradepaardjes van de eerste regering-Verhofstadt.

Dramatische balans

De tijd dat druggebruikers in Nederland onder het motto "elk diertje zijn pleziertje" ongestoord mochten roken, snuiven en spuiten is voorbij. Justitie stuurt veroordeelde verslaafden steeds vaker naar gesloten opvangcentra voor een verplichte ontwenningsskuur. Voor die aanpak bestaat niet alleen in de samenleving, maar ook in politieke kringen een breed draagvlak. Na decennia gedogen en weggijken is die politieke ommezwaai ook even afkicken.

Wetenschappers en politiemensen, hulpverleners en politici kunnen niet meer om de feiten heen. De balans van het gedoogbeleid is dramatisch.

1. Het gedoogbeleid heeft van Nederland het mekka gemaakt voor drugtoeristen uit de hele wereld en het land internationaal geïsoleerd.
2. Met het gedogen wou de overheid het gebruik van harddrugs tegengaan, maar die politiek van 'de gescheiden markt' is mislukt. Het gedoogbeleid heeft niét geleid tot minder harddruggebruik en vast en zeker tot een aanzienlijke stijging van cannabisgebruik.
3. Vooral pijnlijk is de vaststelling dat het gedoogbeleid alleen de belangen van criminele organisaties heeft gediend. Rob Hessink, vroegere politiecommissaris in Rotterdam en nu werkzaam op de Nederlandse ambassade in Parijs, vindt er geen doekjes om: "Alleen de georganiseerde misdaad is er beter van geworden. De maffia heeft de markt ingepalmd en geprofessionaliseerd." Het gros van de coffeeshops is in handen van de onderwereld.

Dat de legalisatie van softdrugs criminele organisaties de pas zou afsnijden, was tot op heden hét argument bij uitstek van de voorstanders van een gedoogbeleid. Maar die zeepbel is in Nederland door de realiteit doorprikt...

Groene symbooloverwinning

Na meer dan 25 jaar is in Nederland dus zowat iedereen het er over eens dat het gedoogbeleid alleen maar catastrofale gevolgen heeft gehad. De regering in Den Haag besloot dan ook dat het tijd werd om puin te ruimen en het roer om te gooien. Maar dat mocht de pret in ons land niet drukken. De paars-groene regering was vastbesloten om het

Nederlandse model te adopteren. Weliswaar zonder de beruchte 'coffee-shops' waar cannabis vrij wordt verhandeld... Maar wat niet is, kan nog komen.

De nieuwe wet die druggebruik toelaat zolang er geen sprake is van "maatschappelijke overlast" was een belangrijke symbooloverwinning voor groen, toen nog Agalev. Veel vreugde hebben ze aan die overwinning niet beleefd, want het zadelde de partij op met het beeld van een partij waarvan minister Magda Aelvoet ('Volksgezondheid') langs de ene kant pleitte voor een verbod voor chocoladesigaretten, terwijl men langs de andere kant het roken van cannabis verdedigde. Dat wereldvreemde imago zijn ze sindsdien nooit meer kwijtgeraakt en bleek bijna dodelijk in de stembus...

Vlaams minister Mieke Vogels ('Welzijn') was ook een uitgesproken aanhanger van het gedoogbeleid. In een radio-interview motiveerde ze haar houding als volgt: 'Drugs zijn voor heel wat jongeren een maatschappelijke realiteit. Repressie werkt niet. Het komt er dus op aan om jongeren te leren er verstandig mee om te gaan'.

En wij die dachten dat ouders, scholen en overheid jongeren niet moeten leren hoe ze met drugs moeten omgaan, maar dat ze er van af moeten blijven...

Boze reacties

De reacties bleven niet lang uit. "Cannabis bedreigt de volksgezondheid", stelt de bekende dokter Luc Beaucourt zonder omwegen. "Men moet het ontraden, niet legaliseren."

Volgens Beaucourt is de situatie momenteel erg ontmoedigend en verwarrend: "Veel mensen snappen er niets meer van. En stel de u de situatie eens voor waar het verbod van de ouders onthaald kan worden op reacties als: 'Van de regering mag het toch'. Om van de scholen maar te zwijgen waar anti-drugsacties zinloos dreigen te worden. Geen wonder dat veel mensen boos zijn. Wat zal de volgende stap zijn? Het legaliseren van harddrugs? Als het van Agalev (intussen Groen!) afhangt waarschijnlijk. Het 'groene gif', zo noem ik die partij."

Dokter Beaucourt had het bij het rechte eind. Op een Beneluxcongres van "Groene" partijen (november 1999) verklaarde toenmalig Agalev-senator Frans Lozie dat niet alleen softdrugs als hasj gelegaliseerd zouden moeten worden, maar ook harddrugs als cocaïne en heroïne. Lozie vond dat ook de handel maar beter vrijgegeven kon worden, want volgens hem was dat dé manier om de georganiseerde misdaad de wind uit de zeilen te nemen. Het is precies hetzelfde argument dat de 'Groenen' gebruikten om hun gedoogbeleid voor cannabis door te drukken...

Drempelverlagend

Het liet zich raden dat het gedoogbeleid meteen zou leiden tot een gevoelige stijging van het cannabisgebruik. De wet zendt verkeerde signalen uit naar de jeugd. "Is het zinvol de kat bij de melk te zetten, als er al zoveel melk is", vraagt Yvan De Groote, klinisch psycholoog, zich af. "Voor een deel van de jonge gebruikers gaat de stepping-stone-theorie namelijk wel op." Recente cijfers over druggebruik in Vlaanderen zijn ronduit verontrustend. Driekwart van de jongeren boven de vijftien jaar is al in aanraking gekomen met drugs. Eén derde heeft ooit gebruikt en 20 % doet dat regelmatig. Volgens een onderzoek van het Gentse hulpverleningscentrum 'De Sleutel' heeft ongeveer 45 % van de zestien- en zeventienjarigen

al eens hasj gebruikt of zwaarder spul. “De toename is echt frappant. Sinds 1996 houden wij elke drie jaar een meting. Telkens stellen we een verdubbeling van het aantal gebruikers vast. Dit nieuwe cijfer lijkt een historisch plafond”.

5. METHADON EN DE PERVERSE LOGICA

Het gedoogbeleid gaat er van uit dat drugs er nu eenmaal zijn en dat jongeren ze gebruiken. Dus laten we de toestand maar gedogen of zelfs legaliseren en dan kunnen we de boel meteen ook controleren... Het is een perverse logica en die leidt tot ... nog meer perverse logica. Want kijk, volgens de Belgische wet mag je nu wel cannabis bezitten en gebruiken, maar niet telen. Belgische jongeren trekken dus nog altijd naar Nederlandse coffeeshops om hun roesmiddelen aan te kopen. Of ze kopen hier hun joints, XTC of andere rommel op de illegale markt. En daar wordt alleen het criminele milieu maar beter van.

De volgende stap in de perverse logica is dan: als we nu eens cannabis vrij te koop aanbieden in de krantenwinkel of bij de apotheker, dan verdient de misdaad er niets aan. En dan zijn de gebruikers tenminste zeker dat ze goeie kwaliteit krijgen voor hun geld.

Maar, waar moet die apotheker dan zijn drugs halen? Niet op de markt, maar bij zelfgerunde drugplantages en –fabriekjes. De overheid als drugfabrikant en –dealer, met andere woorden.

Met een kwaliteitslabel: ‘geteeld en gecontroleerd door de Belgische regering’. Waanzin, jawel. Maar er wordt wel aan gedacht. Zo rekende minister van Financiën Reynders al uit dat Vadertje Staat met de verkoop van drugs op jaarbasis zo’n 500 miljoen euro per jaar zou kunnen binnenrijven. Zo ver en zo dwaas zijn we voorlopig nog niet. Maar het uitdelen van spuitjes, het verstrekken van methadon en straks het gratis uitdelen van heroïne gaan al wel een aardig stuk in die richting.

Methadon, de legale drug

Eén van de meest toegepaste ‘behandelingsmethoden’ bij heroïneverslaving is de toediening van een vervangingsdrug: methadon. Het gaat om een stof die meestal als siroop wordt ingenomen, maar die ook als injectie of in pilvorm te verkrijgen is. Methadon is een synthetische opiumvariant die vlak voor het begin van de Tweede Wereldoorlog in Duitsland werd ontwikkeld, volgens sommigen op vraag van Reichsmarschall Herman Göring, die zoals bekend zwaar verslaafd was. Mogelijk vandaar dat één van de Amerikaanse merknamen van het product ‘Dolophine’ luidt, ter ere van ... Adolf Hitler.

In zijn boek “Drugs, de mythes en de leugens” laakt Theodore Dalrymple de lichtzinnigheid waarmee de overheid en de medische sector vandaag methadon verstrekken aan verslaafden.

“Wanneer aan een heroïneverslaafde methadon voorgeschreven wordt, gebeurt dat met het doel zijn leven te stabiliseren. Hij zal (zo hoopt men) van nu af aan stoppen met het nemen van heroïne, of althans minderen, en zich onthouden van het gedrag dat nodig is om aan het middel te komen. Dat vermindert zijn kansen om hiv en hepatitis B en C op te lopen. En tenslotte zal hij, omdat hij ofwel gratis ofwel voor heel weinig geld aan zijn voorraad methadon komt, niet langer de behoefte voelen om misdrijven te plegen en daarmee ‘zijn verslaving te bevredigen’, zoals dat in het jargon heet.”

“Voor het drugsverslavingsestablishment is dit een abc’tje”, schrijft Dalrymple. “Om heroïneverslaving als individueel en als sociaal probleem aan te pakken, hoef je in wezen steeds maar meer methadon te verstrekken aan steeds meer verslaafden in steeds meer klinieken.”

Volksgezondheid?

De medische toediening van methadon lijkt op het eerste zicht ingegeven door de zorg om de volksgezondheid. Lijkt, want ook dat blijkt in de realiteit niet zo te zijn. “In de beste centra blijft soms een kwart van de met methadon behandelde verslaafden heroïne gebruiken en in sommige centra meer dan de helft”, weet Dalrymple.

Zij die methadon voorschrijven, moeten onder ogen zien dat die gebruikers naar alle waarschijnlijkheid ook nog andere drugs gebruiken in vaak (levens)gevaarlijke combinaties. “Het valt niet moeilijk aan te tonen dat de tol die methadon eist groot is”. Dalrymple zet wat ontzuchtende cijfers op een rijtje. “Zo steeg bijvoorbeeld in heel Groot-Brittannië, waar methadon uitsluitend wordt verstrekt wanneer er sprake is van opiatenverslaving, het aantal doden tussen 1982 en 1992 met een factor zeven. In Schotland vonden er alleen in het jaar 1998 114 sterfgevallen plaats die direct te maken hadden met heroïnegebruik. Er vonden 64 sterfgevallen plaats die direct te maken hadden met methadongebruik. In Florida nam het aantal methadongerelateerde sterfgevallen alleen al van 2001 tot 2002 toe van 357 tot 556.”

Doordenkertje

Dalrymple maakt een uitdagende vergelijking tussen druggebruik en diefstal. Als we de logica van de methadonverstrekking even doortrekken, krijgen we het volgende: “Je zou inbrekers bijvoorbeeld voordelen in natura kunnen geven, meubels en kruidenierwaren, of snelle rode sportauto’s en een gratis abonnement op de benzinepomp.”

Of nog. “Naar analogie zou verslaving aan het stelen van voertuigen dus behandeld kunnen worden met verstrekking van een voertuig: geen Porsche misschien (de heroïne onder de auto’s), maar een kleine, solide Japanse middenklasser (de methadon onder de auto’s)...”

Schadebeperking?

“Het officiële doel van verslavingszorg is nu om verslaafden zo lang mogelijk ‘gezond verslaafd’ te houden”, schrijft Rypke Zeilmaker in het Nederlandse opinieblad HP/De Tijd (17 november 2006), maar dat geldt ook (zij het in mindere mate) voor ons land. “De overheid faciliteert hun verslaving daarom met gratis drugs, spuitomruil en gebruikersruimten. Het aantal plaatsen waar heroïne op recept wordt verstrekt, is daardoor gegroeid van driehonderd naar duizend.”

“Een meetbaar effect van deze benadering is dat de ‘spuithuizen’ als paddestoelen uit de grond schieten. De belangenvereniging voor drugsgebruikers is daarmee ‘zeer tevreden’ (!), zo gaf zij aan in een recent onderzoek van het ministerie van Volksgezondheid. Dat omwonenden de waarde van hun huizen zien dalen, bleef wijselijk onvermeld.”

“Een ander meetbaar effect van deze benadering is de verdubbeling (!) in tien jaar van de gemiddelde voorgeschreven dosis methadon, van 37 mg naar dagelijks 60 mg. Ondanks die explosieve stijging van methadonconsumptie is het meetbare effect op crimineel en sociaal gedrag minimaal”, aldus Rypke Zeilmaker, die constateert dat het voorschrijven van een middel als methadon ‘routineus’ is geworden. “Verslaafdensnoepgoed is zonder veel gedoe

via een arts te regelen. In Rotterdam staat de dame van de methadonverstrekking dan ook bekend als de 'tapmiep'.

Maar zo onschuldig is methadon helemaal niet. Zeilmaker: "Het middel zelf is zwaar verslavend. Bij verslavingszorgcentrum De Hoop in Dordrecht komen zelfs junks die van methadon maar weer zijn teruggegaan naar heroïne, omdat ze daar makkelijker van kunnen afkicken..." Hoezo, schadebeperking?

6. DE VLAAMSE REGERING: PAPPEN EN NATHOUDEN

In een uitgebreid artikel (Knack, 22 november 2006) haalt journalist Patrick Martens zwaar uit naar wat hij gemakshalve “De ‘war on drugs’ van Inge Vervotte” noemt. In een ‘visietekst’ die Vervotte maakte voor een gezondheidsconferentie, trekt de minister resoluut de kaart van de ‘primaire preventie’: hoe hou je mensen van de drugs af. “En dat is een opvallende keuze”, schrijft de journalist, die zijn afkeuring daarvoor ook niet verbergt.

“Gaan we steeds meer spuiten uitdelen en meer afkickcentra oprichten? Of gaan we naar een structurele aanpak van de oorzaken?”, vraagt Vervotte zich luidop af. Eindelijk verstandige taal, denk je dan, maar dat is buiten de pro-legalisatielobby gerekend. “Heel veel mensen roken, drinken of gebruiken illegale drugs (daar heb je het traditionele trucje weer), gewoon omdat ze dat prettig vinden. Dat kan tot verslaving leiden, maar dat hoeft niet. Er is gebruik en er is misbruik. Vervotte lijkt in dat tweede geval niet langer te kiezen voor ‘harm reduction’ of de beperking van de fysieke en sociale schade door misbruik”, gruwelt Patrick Martens. Dat die zogenaamde ‘harm reduction’ een vlag is die de lading niet dekt, mag intussen wel duidelijk zijn, maar we komen er later nog op terug.

Maar die fameuze ‘war on drugs’ van Vervotte, moet je met een flinke korrel zout nemen. Zo geeft ze Knack in een reactie mee dat de Vlaamse regering zopas nog een nieuwe ‘convenant’ voor het programma van spuitenruil heeft goedgekeurd. “Van 2006 tot 2008 leggen we daarvoor 347.000 euro per jaar op tafel.”

CD&V blaast wel vaker warm en koud als het over druggebruik en –bestrijding gaat...

De drugnota van Stefaan De Clerck en Tony Van Parys

Het gebruik van ‘softdrugs’ wordt in praktijk bijna nooit meer vervolgd. Maar het moet nog eens gezegd dat de paarse of paarsgroene regering daarmee alleen maar het beleid van de vroegere CVP-ministers van Justitie Stefaan De Clerck en Tony Van Parys heeft geöfficialiseerd.

Een omzendbrief van Stefaan De Clerck aan de parketten bepaalde dat het gebruik van softdrugs de laagste vervolgingsprioriteit zou krijgen. De Clerck gaf dat overigens ook toe, met enig gevoel van misplaatste trots: “Voor de huidige drugswetgeving ben ik zelf mee verantwoordelijk als voormalig justitieminister. De omzendbrief over de laagste vervolgingsprioriteit voor ‘jointjesrokers’ kwam van mijn kabinet. De nieuwe, paarsgroene wetgeving, die nog moet gestemd worden in het parlement, verschilt daar niet veel van” (Het Laatste Nieuws, 12.10.02).

Het is goed om weten als CD&V-politici op de buis of in hun verkiezingspropaganda nog eens uithalen naar het drugbeleid van Verhofstadt en zijn regering. Maar ja, het is niet de eerste keer dat CD&V zich laat betrappen op een stevige dosis hypocrisie, nietwaar?

7. HULPVERLENING DEUGT NIET

“Hardloopgroepen, therapeutische zorgboerderijen, methadonbussen – er is geen groep mensen voor wie zoveel behandelingen zijn bedacht als voor drugsverslaafden. En er is ook geen groep waarbij die behandelingen zo vaak zo opzichtig mislukken”. (Rypke Zeilmaker in HP/De Tijd) En toch gaan we er mee door. Merkwaardig, toch?

Het aantal verslaafde heroïnegebruikers wordt in Nederland vandaag op zo'n 30.000 geschat. Van die groep staat ruim de helft in contact met de drughulpverlening. “Het hele idee dat heroïnegebruikers ooit moeten afkicken is gemakshalve opgegeven, zoals de verstrekking van de heroïnevervanger methadon demonstreert. Dagelijks krijgen minimaal 13.500 heroïnejunkies in Nederland methadon, en de voorgeschreven dosis is in tien jaar bijna verdubbeld. (...) Ondertussen blijven methadonslikkers aanvullende drugs gebruiken en crimineel gedrag vertonen, waardoor het oorspronkelijke doel van de methadonverstrekking nauwelijks wordt gehaald.”

Rypke Zeilmaker, die een tijd verslaafden begeleidde, zegt dat de hulpverleningssector zich gedraagt als “stuntelende ouders, die als opvoeder falen omdat ze slecht gedrag met snoepgoed proberen op te lossen”.

“In plaats van verslaafden met methadon een chemische aai over de bol te geven, zou de aandacht zich moeten richten op verplicht afkicken en het voorkomen van terugval.”

Jaren geleden al haalde substituut-generaal Luc Decreus uit naar het regeringsbeleid. “Een efficiënte drugsbestrijding moet gestoeld zijn op een demoralisering van druggebruik”, klonk het in zijn “mercuriale”, een toespraak voor de magistratuur. Decreus vond het onbegrijpelijk dat de regering druggebruik pas wil vervolgen als het ‘problematisch’ is. Maar voor Decreus is “elk herhaald druggebruik problematisch omdat het drempelverlagend werkt voor meer en andere drugs.” De ongezoeten uitspraken leverden hem een uitbrander op van Brice De Ruyver, de ‘veiligheidsadviseur’ van Guy Verhofstadt.

Druggebruik ontmoedigen en kordaat aanpakken loont wel. Een land als Zweden bewijst dat een streng drugsbeleid resultaten oplevert: slechts één op twintig scholieren heeft er ooit softdrugs gebruikt.

8. DE HARDE AANPAK

In linkse kringen en bij voorstanders van een gedoogbeleid of legalisatie – dat zijn nogal vaak dezelfde kringen... – hoor je vaak dat de “war on drugs” mislukt is en ook geen zin meer heeft. Maar de vraag is of de overheid hier wel ooit een ‘oorlog tegen drugs’ heeft gevoerd of willen voeren.

Verslaafden een beetje aanporren om drugs links te laten liggen, kan een aardig stuk helpen. In zijn boek “Drugs, de mythes en de leugens” verwijst Dalrymple met een knipoog naar het voorbeeld van Mao, de grote Chinese roerganger die bij de linkerzijde destijds (en hier en daar nog altijd) op veel sympathie mocht rekenen. Welnu, Mao koos voor de korte pijn en de kordate aanpak. Na zijn machtsgreep stelde hij twintig miljoen aan opium verslaafde Chinezen voor de simpele keuze: afkicken of de doodstraf. Dalrymple pleit natuurlijk niet voor het overnemen van deze wat al te drastische maatregel, maar als shocktherapie heeft het wel gewerkt. Het merendeel van de verslaafden was in geen tijd verlost van de heroïne. “Het zou niet te ver gaan om te zeggen dat Mao in een tijdsbestek van drie jaar, meer mensen genas dan alle drugsklinieken in de wereld die er daarvoor of sindsdien hebben bestaan, of die er in de toekomst nog zullen bestaan. Hij was de grootste drugshulpverlener uit de geschiedenis”, schrijft Dalrymple.

Verslaafden en hulpverleners roepen voortdurend om begrip en medelijden, maar medelijden is wel het laatste wat helpt en ook het laatste wat druggebruikers nodig hebben. “Schadebeperking (‘harm reduction’) als beleidslijn infantiliseert de bevolking intrinsiek”, stelt Dalrymple genadeloos vast. “Er wordt van uitgegaan dat het gezag verantwoordelijk is, en behoort te zijn, voor de kwalijke gevolgen van iets wat mensen beslist willen blijven doen”. Druggebruik en verslaving zijn wel het resultaat van een eigen keuze! De vraag is of en hoelang de maatschappij daarvoor moet opdraaien.

De vele patiënten die wereldwijd succesvol afkickten, bewijzen dat een drugsvrij leven voor de gemiddelde junk best haalbaar is. Rypke Zeilmaker: “Als uit alle onderzoeken blijkt dat de grootschalige, klakkeloze methadonverstrekking haar doel mist, is dan niet de logische conclusie dat die moet worden afgeschaft?” Maar neen, we gaan er maar mee door. Waarom eigenlijk? En wie heeft daar belang bij?

“Natuurlijk is hulpverlening niet mijn vak, en ik behoor ook niet tot de ‘weledelgeleerde’ orde der medici”, bekent Zeilmaker ootmoedig. “Maar ik mag evengoed vragen stellen. Hoe zinvol is dit? Is het humaan om zelfvernietiging als iemands vrije keuze te beschouwen? En ben je dan werkelijk begaan met mensen of gewoon onverschillig?” De journalist kon zich niet van de indruk ontdoen “dat iedereen ‘gewoon’ maar zijn werk deed, en “dat al het pappen en nathouden diende als salarisbestending om de nieuwe parketvloer te kunnen betalen.”

Bijtende kritiek, jawel, maar ook Dalrymple wijst herhaaldelijk op het bizarre verstandshuwelijk tussen drugsverslaafden en de hulpverlening die niet helpt.

Zeilmaker: “Zeker is dat medelijden alleen nut heeft voor hulpverleners die kicken op een goed zelfgevoel. (...) Als de meeste therapieën bovendien op kwakzalverij blijken te berusten, is gedwongen afkicken gevolgd door een consequente heropvoeding in een

drugsvrije omgeving juist een veel humaner alternatief. Alleen zal die aanpak van zowel junk als hulpverlener serieuze inspanningen vragen, en het is maar de vraag of beiden uit hun zelfgebouwde draaimolen willen stappen.” Een staalharde diagnose.

9. STANDPUNTEN EN VOORSTELLEN VAN VLAAMS BELANG

1. Vlaams Belang verwerpt het dwaze gedoogbeleid voor drugs dat sluiks werd ingevoerd door Tony Van Parys en Stefaan de Clerck (CD&V) en dat door paarsgroen werd uitgebreid en in een wet gegoten. Die drugwet zorgt voor totale verwarring bij politie, scholen, ouders en jongeren en heeft geleid tot een dramatische toename van het druggebruik.
2. Vlaams Belang beschouwt drughandel en druggebruik als ondermijnende factoren binnen onze samenleving en wil het lakse gedoogbeleid ombuigen tot een genadeloze oorlog tegen de drugmaffia. Zo moet er werk worden gemaakt van een doorgedreven samenwerking tussen fiscus, handelsregister, sociale inspectie, politie en staatsveiligheid om de inkomsten van georganiseerde misdaadbendes op te sporen en in beslag te nemen. Wij vragen een actieve permanente doorlichting en de sluiting van vzw's waar drugs worden verhandeld.
3. Vlaams Belang wil veel zwaardere straffen voor drugdealers en de schrapping van subsidies voor instellingen die drugs promoten of banaliseren.
4. In tegenstelling tot wat onze tegenstanders vaak beweren, willen wij ook investeren in preventie. Scholen en leerplannen moeten meer aandacht besteden aan de gevaren van druggebruik. Bij die preventiecampagnes moet ook expliciet gewezen worden op de gezondheidsrisico's en de verslavende effecten van zogenaamde 'softdrugs'. Omdat kinderen op steeds jongere leeftijd in aanraking komen met drugs, moeten ontradingscampagnes al vanaf de lagere school gevoerd worden.
5. Elke stedelijke politiezone moet een drugpreventieteam krijgen.
6. De kleine druggebruiker is geen crimineel, maar wij moeten hem er op wijzen dat druggebruik maatschappelijk niet aanvaardbaar is. Voor personen die alleen drugs hebben gebruikt (eenmalig of sporadisch), maar geen drugs hebben verhandeld, moeten aangepaste sancties voorzien worden, zoals leerstraffen, geldboetes en, indien nodig, verplichte ontwenning. Dat geldt zowel voor 'soft'- als 'harddrugs'.
7. Drugverslaafden horen niet thuis in de gevangenis. Ze moeten verplicht worden een ontwenningsskuur te volgen in een gesloten instelling en ze moeten voorbereid worden om terug te keren in de samenleving. Ouders van aan drugs verslaafde jongeren mogen niet aan hun lot overgelaten worden. Daarom is er dringend nood aan meer gespecialiseerde opvang(plaatsen).
8. Druggebruik in de gevangenis moet worden tegengegaan door verplichte ontwenning in een speciale afdeling. Ook een verlenging van de celstraf moet mogelijk zijn als de gedetineerde volhardt in druggebruik of -handel.
9. Vervangingsproducten zoals methadon kunnen enkel – tijdelijk – toegediend worden in het kader van een verplichte en gecontroleerde ontwenning. De overheid moet

druggebruik ontraden en bestrijden en niet stimuleren met gemakkelijke oplossingen als het gratis verdelen van spuitjes.

10. Drughandel moet afgeschrikt worden met zware celstraffen, hoge boetes en het in beslag nemen van misdadgeld. Vlaams Belang wil dat de verkoop van een dodelijke hoeveelheid drugs wordt beschouwd als moord of moordpoging en ook als dusdanig wordt bestraft.

10. BESLUIT: ZACHTE HEELMEESTERS...

Zachte heelmeesters maken stinkende wonden. Als er één gezegde van toepassing is op de hulpverlening voor drugsverslaafden, is het wel dat. Zeilmaker: "Het heet humaan om junkies jarenlang te laten aanmodderen met methadon, maar met verplicht afkicken en goede nazorg zijn ze meer geholpen."

Theodore Dalrymple spreekt van een "absurde pas de deux tussen de verslaafde en zijn 'therapeut'": "Ieder probleem in de hedendaagse samenleving roept een erop afgestemde en zogenaamd ertegen gekante bureaucratie in het leven. Het ogenschijnlijke doel van deze bureaucratie is de oplossing van dit probleem. Maar de bureaucratie ontwikkelt al snel een overlevingsinstinct en wil dan net zomin dat het probleem verdwijnt als de leeuw alle

gazellen uit de wildernis wil doden, waardoor hij het in de toekomst zonder vlees moet stellen. Kortom, de bureaucratie van de drugsverslaving heeft drugsverslaafden veel harder nodig dan drugsverslaafden de bureaucratie van de drugsverslaving nodig hebben.”

Opdoeken die boel, zegt Dalrymple, want het is aannemelijk “om te zeggen dat die diensten de problemen die ze heten op te lossen eerder hebben verergerd dan verminderd”. En, “een schadebeperking die erin bestaat dat men niet de volle verantwoordelijkheid neemt voor een toename van de schade kan vermoedelijk beter worden getypeerd als ‘werkgelegenheid’”...

Het is een fenomeen dat zich overigens ook op andere terreinen voordoet. Het sussen van het eigen linkse geweten, het opzadelen van de maatschappij met onnodige schuldcomplexen en vooral het instandhouden van de eigen werkgelegenheid zijn ook de drijvende kracht achter ontwikkelingshulp die niet helpt, het officiële ‘anti-racisme’ dat alleen maar omgekeerd lijkt te werken en de integratiesector die de integratie van allochtonen nog geen meter vooruit heeft geholpen. Maar dat is weer een ander verhaal. Daar zullen we het een andere keer eens over hebben...

Bronnen:

“Drugs, de mythes en de leugens” van Theodore Dalrymple, uitgeverij Nieuw Amsterdam

“Zachte heelmeeesters”, artikel van Rypke Zeilmaker in HP/ De Tijd, 17.11.06

Diverse artikels in kranten en tijdschriften